

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: **ВАСПИТНИ РАД С ОДЈЕЉЕЊСКОМ ЗАЈЕДНИЦОМ**

РАЗРЕД: **ТРЕЋИ**

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: **1**

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: **36**

ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА:

Одјељењска заједница функционише као ученички колектив који има властиту организацију, али уз координацију и руковођење које остварује одјељењски старјешина, тј. разредник.

- Максималан допринос социјализацији сваког ученика, односно развој социјалних компетенција ученика;
- Допринос развоју когнитивних, емоционалних компетенција;
- Допринос развоју комплетне личности сваког ученика, његових способности;
- Спознаја ученика о себи, друштву и природи, те потреби њиховог очувања;
- Упознавање ученика са облицима насиља и како адекватно реаговати на насилно понашање, те препознавање и прихватање различитости;
- Упознати индивидуални развој сваког ученика и континуирано пратити ток развоја (физички, социјални, емоционални, интелектуални, морални и естетски развој ученика);
- Развијати и користити групну динамику и интеракцију у сврху формирања социјално зреле, слободне и одговорне личности ученика водећи рачуна о узрасту ученика;
- Упознати ученике са дужностима, задацима, обавезама и одговорностима као и правилима васпитно-образовног рада и живота у школи;
- Упознати ученике са прихватљивим и неприхватљивим облицима понашања код себе и других, те разликовање емоција које их прате;
- Оспособити ученике за прихватање различитости и ненасилне облике комуникације;
- Упознати ученике са концептима *Основа демократије*;
- Развијати осјећај патриотизма;
- Развијати еколошку свијест код ученика, те потребу за очувањем личног здравља и околине;
- Учествовати у реализацији културно-забавних, спортских и других активности у школи и друштвеној средини.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставна тема	Оквирни број часова
1. Организација одјељењског колектива	3
2. Култура живљења	10
3. Основи демократије	4
4. Превенција насиља	4
5. Дјечија права	2
6. Учење	3
7. Заштита здравља и човјекове средине	4
8. Заштита од мина и других убојитих средстава	2
9. Процјена резултата рада и смотра стваралаштва	2
10. Теме по избору	

Исходи учења	Садржаји програма /Појмови	Корелација са другим наставним предметима
Тема 1 : Организација одјељењског колектива (3)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> • судјелује у избору одјељењског руководства, • наброји обавезе појединца у одјељењу; • учествује у доношењу правила важних за функционисање одјељењске заједнице. 	<ul style="list-style-type: none"> • Избор одјељењског руководства; • Задужења појединаца и група; • Правила за наш разред 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Ликовна култура • Физичко васпитање
Тема 2 : Култура живљења (10)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> • наброји правила понашања у јавном превозу; • објасни и разликује поступке понашања када је у питању спор или споразум; • идентификује и наброји позитивне примјере добре сарадње у игри; • чита прилоге у дјечијој штампи; • стекне навику другарских односаи наведе примјере другарства у одјељењу и школи; • учествује у припреми и обиљежавању <i>Светосавске свечаности, Мајчиног дана и Дана дјечије радости</i> • наведе разлоге зашто славимо <i>Мајчин дан</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Понашање у средствима јавног превоза; • Култура понашања; • Сарадња (спор или споразум); • Бонтон; • Однос дјечак-дјевојчица; • Његовање другарских односа и сарадње и раду и игри; • Дјечија штампа; • Редовно читање; • Другарство; • Насљеђе и култура; • Светосавске свечаности; • Дан дјечије радости; • Мајчин дан 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Вјеронаука • Природа и друштво • Ликовна култура
Тема 3 : Основе демократије (4)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> • идентификује последице испуњавања или неиспуњавања одговорности; • креира добра правила која се односе на понашање и активности у разреду; • идентификује особине које мора имати вођа ; • разликује потребе за приватност код различитих људи; • користи појмове потребе, способности и заслуге, при рјешавању проблема праведне подјеле ствари у групи; 	<ul style="list-style-type: none"> • Одговорност; • Како можемо одлучити желимо ли нову одговорност?; • Како би донио/донијела одлуку о новој одговорности?; • Ауторитет; • Како можемо одредити да ли је правило добро?; • Правила за наш разред; • Како бисмо требали бирати вође?; • Приватност; • Зашто људи имају различите ставове о приватности?; • Правда; 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Природа и друштво • Вјеронаука • Ликовна култура • Физичко васпитање

	<ul style="list-style-type: none"> • Који су праведни начини да се подијеле ствари?; • Како би ти ријешило/ла проблем подјеле? 	
Тема 4 : Превенција насиља (4)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> • познаје и разумије Кодекс понашања, те реагује у складу са њим; • препозна, и разумије осјећања (емоције) друге особе; • опише како да се понаша када неко не прихвата његову различитост; • заузме став да је прихватање индивидуалне и групне различитости пожељно понашање, те се у складу с тим и понашају. 	<ul style="list-style-type: none"> • Препознавање насилних облика понашања; • Упознавање са школским кодексом понашања; • Доживљавање насилних облика понашања; • Разумијевање осјећања друге особе; • Различитости као повод за насиље; • Како се носити кад неко не прихвата твоју различитост 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Природа и друштво • Ликовна култура
Тема 5 : Дјечија права (2)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> • наведе и опише неколико (бар пет) права; • цртежом опише неко за њега важно право. 	<ul style="list-style-type: none"> • Нама је важно: Учимо о нашим правима; • Дјечија недјеља 	<ul style="list-style-type: none"> • Природа и друштво • Ликовна култура
Тема 6 : Учење (3)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> • препозна начине како може самостално учити; • идентификује правила за лакше учење; • разликује мотиве за учење; 	<ul style="list-style-type: none"> • Како учити; • Правила лакшег и бољег учења; • Мотивисање ученика; • Позитивни фактори (похвале и награде) 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Природа и друштво • Физичко васпитање
Тема 7 : Заштита здравља и човјекове средине (4)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> • Препозна и наброји своја осјећања (емоције) у различитим ситуацијама; • зна како начин исхране утиче на здравље; • опише важност чистоће хране; • наброји добре и лоше стране 	<ul style="list-style-type: none"> • Психосоцијална помоћ; • Причамо о својим осјећањима у разним ситуацијама; • Хигијена исхране ; • Хигијена и заштита животног и радног простор 	<ul style="list-style-type: none"> • Српски језик • Природа и друштво • Ликовна култура

уређеног животног и радног простора.		
Тема 8 : Заштита од мина и других убојитих средстава (2)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> поштује правила сигурних облика понашања; разумије разлоге због чега су непозната подручја ризична од мина ; опише одређена понашања, предмете или појаве који су опасни. 	<ul style="list-style-type: none"> Сигурни облици понашања; Непозната подручја и мине/НУС; Опасни предмети, опасно понашање-несрећа 	<ul style="list-style-type: none"> Ликовна култура Српски језик Природа и друштво Физичко васпитање
Тема 9 : Процјена резултата рада и смотра стваралаштва (2)		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> судјелује у анализи успјеха у учењу и владању, припреми пригодан рад за пано, презентује најбоље радове. 	<ul style="list-style-type: none"> Процјена резултата рада; Јавна презентација ученичких радова 	<ul style="list-style-type: none"> Српски језик Ликовна култура Природа и друштво
Тема 10 : Теме по избору		
Ученик треба да: <ul style="list-style-type: none"> именује догађај; опише важност догађаја који се обиљежава. 	<ul style="list-style-type: none"> Садржаји по избору наставника, а везани за актуелне догађаје у школи и локалној заједници 	<ul style="list-style-type: none"> Ликовна култура: Физичко васпитање

ДИДАКТИЧКО- МЕТОДИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ:

- Програм васпитно-образовног рада у одјељењској заједници обухвата више наставних области или тема. Наставне теме су релативно аутономне.
- Реализација програмских садржаја васпитно-образовног рада у одјељењској заједници подразумијева флексибилан приступ. Флексибилан приступ се односи, како на модалитете рада, тако и на динамику извођења.
- Програмски садржаји су понуђени оквирно, јер остварење исхода учења, могуће је и примјеном садржаја по избору одјељењског старјешине или ученика.
- Сваки разредник је задужен да креира годишњи програм рада за своје одјељење, уз обавезне консултације и учествовање ученика. Степен учешћа ученика у креирању програма зависиће од узраста ученика.
- Предложени фонд сати за реализацију садржаја и остварење исхода учења могуће је кориговати, тј. извршити прерасподјелу фонда сати за поједине наставне теме или садржаје. У складу са принципима савременог васпитања и образовања, одјељењски старјешина добија нову улогу, што подразумијева да посједује особине демократичности, флексибилности, отворене комуникације, толеранције и слично. Одјељењски старјешина, у договору са ученицима (колико је то могуће),

има потпуну слободу да наставну тему реализује као цјелину или да у различитим временским периодима реализује дио садржаја неке наставне теме.

- Разредник осмишљава активности, координира рад међу ученицима, даје им јасна упутства за реализацију одређених садржаја, поштује специфичности узраста ученика, индивидуалних разлика, те специфичности ученичког колектива и средине у којој се налази школа.
- Примјеном савремених метода рада на часовима одјељењске заједнице, радионичким приступом у раду, часови ВРОЗ-а (васпитни рад с одјељењском заједницом) биће много занимљивији за ученике, једноставнији за реализацију и ефикаснији у постизању циљева учења, али првенствено у остварењу исхода учења.
- За реализацију садржаја ВРОЗ-а, односно појединих тема, понуђени су сљедећи приручници:
 1. Бонтон
 2. Како учити
 3. Приручник „Психосоцијална помоћ у школи“
 4. Основе демократије – први кораци, приручник за наставнике и сликовнице за ученике
 5. Упозоравање на мине и друга убојита средства, Приручник за наставнике основних и средњих школа, Завод за уџбенике и наставна средства, Источно Сарајево, 2006.године
 6. Дидактички комплет о превенцији насиља кроз образовни систем Босне и Херцеговине, Приручник за наставнике о превенцији насиља које укључује дјецу;
- Одјељењски старјешина може и треба да користи и сву осталу литературу која му је позната и доступна.